

कागदी लिंबू

डॉ. विष्णू जायभाय
सहाय्यक प्राध्यापक व विभाग प्रमुख
बी. व्होक. डेअरी विभाग, संगमनेर कॉलेज संगमनेर

डॉ. निकिता धाडगे
सहाय्यक प्राध्यापिका

जमीन: मध्यम काळी, हलकी, मुरमाड, पाण्याचा उतम निचरा होणारी, ६.५-८.० सामू, चुनखडी विरहीत, क्षारांचे प्रमाण ०.१% पेक्षा कमी व चुन्याचे प्रमाण ७-८% पेक्षा कमी असलेली जमीन लागवडीस योग्य आहे.

सुधारित जाती: साई शरबती, फुले शरबती.

लागवडीचे अंतर: ६ X ६ मीटर, खड्ड्याचे आकारमान १ X १ X १ मीटर.

उत्पादन: ७५ ते १२५ किलो/ झाड (५ वर्षावरील झाड)

खत व्यवस्थापन:

झाडाचे वय (वर्षे)	द्याव्याची खते व त्यांचा मात्रा प्रति झाड		
	जून	सप्टेंबर	जानेवारी
१	लागवडीचे वेळी शेणखत १० किलो, सिंगल सुपर फॉस्फेट २ किलो, निंबोळी पेंड १ किलो ट्रायकोडर्मा २५ ग्रॅम	५० ग्रॅम नत्र	५० ग्रॅम नत्र
२	शेणखत १५ किलो नत्र १०० ग्रॅम, निंबोळी पेंड २ किलो	५० ग्रॅम नत्र	५० ग्रॅम नत्र
३	शेणखत १५ किलो, सुफ्ला (१५:१५:१५) १ किलो, निंबोळी पेंड २ किलो	१०० ग्रॅम नत्र	१०० ग्रॅम नत्र
४	शेणखत १५ किलो, सुफ्ला (१५:१५:१५) २ किलो, म्युरेट ऑफ पोटॅश ५०० ग्रॅम, निंबोळी पेंड १५ किलो	१५० ग्रॅम नत्र	१५० ग्रॅम नत्र

चौथ्या वर्षानंतर वरील खतांशिवाय ५०० ग्रॅम व्हॅम + १०० ग्रॅम स्फुरद विरघळणारे जिवाणू + १०० ग्रॅम अॅझोस्फिरिलम + १०० ग्रॅम ट्रायकोडर्मा हरजियानम द्यावे. सूक्ष्म अन्नद्राव्याची कमतरता आढळल्यास ०.५ % मॅग्नेशियम सल्फेट, ०.५ % मॅग्नेजीज सल्फेट ०.५ % आणि फेरस सल्फेट व कॉपर सल्फेट या सूक्ष्म अन्नद्राव्यांची एकत्रीत फवारणी करावी.

पाणी व्यवस्थापन: चार वर्षानंतर झाडांना दुहेरी अळी (डबल रिग) पध्दतीने जमिनीच्या मगदुराप्रमाणे उन्हाळ्यात १०-१५ दिवसांनी तर हिवाळ्यात अंतराने पाणी द्यावे.

आंतरपिक: सुरुवातीच्या ४-५ वर्षापर्यंत पद्दा पध्दतीने मूग, चवळी, भुईमूग, उडीद, श्रावण घेवडा, कांदा, लसूण, कोबी, हरभरा, मेथी दोन ओळीतील मोकळ्या जागेत आंतरपिक म्हणून घ्यावे.

बहार व्यवस्थापन: कागदी लिंबूच्या हस्त बहारातील अधिक उत्पादनासाठी जून महिन्यात जिब्रेलिक अॅसीड (जी.अ.३) १० पी.पी.एम. सप्टेंबरमध्ये सायकोलीन १००० पी.पी.एम. संजिवकाची व ऑक्टोबर महिन्यात १ टक्का पोटॅशियम नायट्रेट द्रावणाची फवारणी करावी.

तण व्यवस्थापन: ग्लायफोसेट (ग्लायसेल) १००-१२० मि.लि + १००-१२० ग्रॅम युरिया १० लिटर पाण्यात मिसळून तणांचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यावर फवारणी करावी, त्यानंतरच्या दोन फवारणी तणांची पुर्नउगवण ३० % आढळून आल्यानंतर कराव्यात.

कीड व रोग नियंत्रण:

पाने पोखरणारी अळी: अबामेवटीन ४ मि.ली / नोहॅल्लुरॉन ५ मि.ली / इमीडॅवलोपीड २.५ मि.लि. / थायडीकार्ब १० ग्रॅम.

पाने खाणारी अळी: विकनॉलफॉस २० मि.लि.

काळी माशी: अॅसेफेट १५ ग्रॅम / ट्रायझोफॉस २० मि.लि.

सिल्ला, मावा: अबामेवटीन ४ मि.ली / पोपरगाईट १० मि.ली.

पिठ्या ढेकूण: क्लोरपायरीफॉस २५ मि.लि / डायमिथोएट १५ मि.लि.

लाल कोळी: अबामेवटीन ४ मि.लि / पोपरगाईट १० मि.लि

वरील सर्व फवारणी १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.

कॅंकर/खै-या: रोगग्रस्त फांद्यांची छाटणी करावी, छाटलेल्या ठिकाणी बोर्डो पेस्ट लावावे. पावसाळ्यातील महिन्यात स्ट्रेप्टोसायक्लीन १ ग्रॅम + कॉपर ऑक्सीक्लोराईड ३० ग्रॅम १० लिटर पाण्यात मिसळून ३-४ फवारणी कराव्यात. किंवा जून महिन्यातील छाटणीनंतर कॉपर ऑक्सीक्लोराईड (३० ग्रॅम १० लि. पाणी) ची एक फवारणी नंतर ३० दिवसांच्या अंतराने बोर्डो मिश्रण (१ कि. मोरचूद + १ कि. चुना + १०० लि.पाणी) च्या दोन फवारण्या व नंतर निंबोळी अर्क च्या दोन फवारण्या (५०० ग्रॅम १० लि.पाणी) कराव्यात.

पायकूज व डिव्या: पावसाळ्यापूर्वी फोसेटाईल अल (३० ग्रॅम १० लि.पाणी) ची फवारणी करावी आणि झाडाच्या खोडास ६०-९० सें.मी. उंचीपर्यंत पावसाळ्यानंतर बोर्डो पेस्ट लावावे. किंवा मेटॅलॅक्झल + मॅकोझेब हे संयुक्त बुरशीनाशक २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून खोडाशेजारील मातीत एक महिन्याच्या अंतराने दोनदा ओलेचिंब किंवा ड्रॅचिंग करावी.

शेंडे मर: पावसाळ्यापूर्वी व नंतर रोगग्रस्त फांद्या छाटून त्या ठिकाणी बोर्डो पेस्ट लावावे. कार्बनडेझिम १० ग्रॅम किंवा मॅन्कोझेब २० ग्रॅम किंवा कॉपर ऑक्सीक्लोराईड ३० ग्रॅम १० लिटर पाण्यात मिसळून वर्षातून ३-४ फवारण्या कराव्यात.

(संपर्क: +९१ ८४८५०५७०२५)